

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Васил Стефанов Петков
УНСС

научна специалност „Световно стопанство и МИО“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №696/22.03.2023 г. на Зам.-Ректора по НИД и МС на УНСС.

Автор на дисертационния труд: Симеон Василев Симеонов
Тема на дисертационния труд: Партньорства между неправителствените организации и международните компании в контекста на устойчивото развитие – българският опит

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС №758./20.03.2018 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода март 2018 г. – март 2021 г. През декември 2021 г. докторантурата е трансформирана в задочна със срок до март 2023 г.

Симеон Василев Асенов е роден през 1989 г. Средното си образование завършва в Професионална гимназия по телекомуникации, гр. София. Получава бакалавърска степен в УНСС по специалност „Бизнес икономика“ и магистърска в същия университет по специалност „Международни икономически отношения със специализация „Международен бизнес““. През периода септември 2015 г. – януари 2017 г. изучава и се дипломира като магистър в Rhine-Waal University of Applied Sciences, Германия по специалност „Международен мениджмънт

и психология (M.Sc.)“. От март 2018 г. е докторант към катедра „МИО и бизнес“, УНСС.

Докторантът притежава разнообразен професионален опит – от програмист и администратор през оператор въвеждане на данни в GfK – Институт за маркетингови изследвания и анализатор проучване на пазари в InTimeWatch до дата консултант в Adatis, където работи и към момента. Владее английски и немски език. Има участия в различни проекти и инициативи, включително и доброволчески. Не е заемал академични длъжности.

Симеон Симеонов стриктно е следвал своя индивидуален план и е изпълнил всички задачи по него. Представил е четири статии и две студии, които далеч надхвърлят минималните национални изисквания.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд се състои от увод, три глави, заключение, списък на източниците и приложения (общ обем от 262 страници). Преди основното изложение са поместени списъци на фигурите и таблиците.

Темата на дисертацията е интересна и определено недостатъчно изследвана в научната литературата. Взаимодействието между неправителствените организации и международните компании до голяма степен ще определя развитието на международния бизнес, както и развитието на международния бизнес ще оказва влияние върху формите на сътрудничество. Реализирането на програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, с която се определя набор от цели за устойчиво развитие за премахване на бедността, опазване на планетата, гарантиране на защитата на правата на човека и осигуряване на просперитет за всички не може да бъде реализирана без активното взаимодействие между компаниите и неправителствените организации като субекти на международния бизнес.

В увода са налице основните реквизити – обект, предмет, цел и задачи на изследването. Обектът на анализ са неправителствените организации и международните компании. Предметът на изследването са мотивите за партньорства между тях. Според рецензента може да се добави и евентуалните резултати/последивици от тези партньорства. Целите на разработката и изследователските задачи отговарят на съдържанието и насоките на дисертацията. Същите са формулирани ясно и прецизно. Тезата и хипотезите са успешно доказани в дисертационния труд.

Докторантът подробно представя информационното осигуряване, методите на изследването и ограничителните условия, които обективно отразяват съдържанието на разработката. Добро решение е краткото представяне на съдържанието на трите глави в изследването.

Правилно са онагледени правите и обратните връзки, които ще се изследват като се започне от международния бизнес и се стигне до партньорствата между неправителствените организации и международния бизнес.

В началото на първа глава дисертантът акцентира върху негативните последици от глобализацията с явления като загуба на национален суверенитет, офшоринг, бедност, климатични промени. Търсят се връзките и взаимозависимостите, включително и чрез примери. Предизвикателствата, свързани с глобализацията, се обвързват и с възникването и развитието на концепцията за корпоративната социална отговорност. В хода на изложението авторът достига до важни изводи, които имат научна стойност – например „...споделян подход по прилагане на социално отговорни политики.“. Изследва се връзката между корпоративната социална отговорност и концепцията за устойчиво развитие, между международния бизнес и устойчивото развитие и т.н. В края на всяка глава авторът извежда основните обобщения и изводи.

Втора глава се разглежда ролята и влиянието на неправителствените организации върху международния бизнес. Авторът проследява развитието на взаимоотношенията между неправителствените организации и международните компании – „от съперници до партньори“. Анализирани са редица казуси, свързани с успешни стратегически партньорства от международната и българската практика. Казусите са ясно разграничени в текста от авторския коментар. Обобщенията в края на втора глава са умерено идеалистични и при добро желание от страна на участниците могат да бъдат изпълнени.

Третата глава е с основно практическо значение, поради приложението на статистически методи, след което се правят ценни изводи. Авторът аргументирано защитава използването на количествени методи пред качествените алтернативи, поради по-лесното акумулиране на индивидуални отговори и независимостта им от времето и пространството и т.н. Използваният езиков апарат е на високо научно ниво. Направени са две изследвания – на бизнеса и на неправителствените организации в България. Подробно е описана методологията на изследването – участници, процедура, измерители. Резултатите са онагледени с множество фигури и таблици. Двете проведени емпирични изследвания спомагат за проучване на нагласите на обектите на

изследването, мотивите им за инициране и сключване на партньорства. Важен извод, до който авторът достига, е, че компаниите на българския пазар са по-скоро социално отговорни, но не си взаимодействат с неправителствените организации.

Заключението обобщава основните изводи, до които достига докторантът. Стратегическите партньорства могат да бъдат тези, които да допринесат за създаването на споделена стойност както за обществото, така и за международните компании. Отправени са ценни препоръки за подобряване на взаимодействието между бизнеса и неправителствените организации.

Анкетните карти, тяхното кодиране и списъците с компании и неправителствени организации са поместени в Приложението.

В хода на изложението личи доброто познаване на литературата по проблематиката. Проучени и критично анализирани са огромен по обем източници на български и английски език.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният труд притежава научна и практическа стойност, тъй като е посветен на проблематика, която ще става все по-актуална.

Основните научни и научно-приложни резултати могат да бъдат формулирани в следните насоки:

- личи добро познаване на литературата по проблематиката и внимателно боравене със специфичните термини, които понякога звучат еднакво, но по принцип имат различно съдържание;
- в хода на изложението се доказват тезата, хипотезите, целите и задачите на изследването чрез умело подбрани примери и авторови изводи към тях;
- методиката на изследването е интересна, иновативна и резултатна. Тя е подробно описана на разбираем език, въпреки използваните статистически методи;
- събрана и обработена е голямо количество емпирична информация като към част от нея са приложени статистически методи и по този начин тя се превръща в информация-знание;
- разгледаните казуси обогатяват изследването, допринасят за повишаване на качеството на разработката и чрез тях се доказва тезата на изследването;

- въпросите в анкетите са умело подбрани и обосновани, а изводите притежават висока практическа стойност;
- извеждат се ценни препоръки за осъществяване на успешни стратегически партньорства между неправителствените организации и международните компании;
- съществен принос представлява анализа и намирането на определени причинно-следствени връзки за състоянието и намеренията за партньорства в българската практика;
- на база на проучването е достигнато до важен извод, че българските компании се определят като социално отговорни, но същите не обръщат сериозно или по-скоро достатъчно внимание на неправителствените организации;
- научният апарат е използван коректно и доста прецизно;
- поставените задачи са изпълнени и основната цел на дисертация е постигната.

В представения дисертационен труд се откриват научни и научно-приложни приноси, които обогатяват съществуващата теория и практика.

В резултат на изложеното по-горе може да се заключи, че е доказана основната теза при така формулираните хипотези.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В автореферата авторът разделя приносите на: научно-теоретични, методични и научно-приложни. Същите могат да бъдат приети, въпреки че всички те могат да бъдат обобщени до четири-пет основни и да бъдат изведени по-ясно и синтезирано в автореферата, както и да бъдат изброени по-кратко. По този начин представени за обикновения читател е трудно да разграничи приносите от препоръките за бъдещи изследвания. В допълнение авторът е използвал подходяща комбинация от изследователски методи, с които да покаже връзките и взаимодействията между компаниите и неправителствените организации.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените публикации (6 броя – четири статии и две студии) във връзка с темата на дисертационния труд надхвърлят изискуемия минимум. Те показват, че докторантът е работил и осмислял проблематиката систематично. В допълнение чрез някои от тях основните

достигания на автора чрез дисертацията са намерили публичност. Основните акценти в тях са свързани с факторите, които влияят върху вземането на решения от индивидите, важноста на познаването на културните особености, лидерските стилове на управление като проявление на културния фактор, мотивите на неправителствените организации за сключване на партньорства с бизнеса, глобализационните процеси и предизвикателствата пред индивидите, компаниите и правителствата, както и ролята на лидерството в международния мениджмънт. При някои от публикациите също са използвани подходящи статистически методи. Публикациите са, както следва:

Статии:

Симеонов, С., 2020. Същност и практически измерения на лидерството в международния мениджмънт. *Икономически и социални алтернативи*, 26(2), с.127-142.

Симеонов, С., 2021. Съвременен поглед върху социалните последици от глобализацията. *Икономически и социални алтернативи*, 27(3), с.52-69. (Статията включва част от първа глава от дисертацията)

Симеонов, С., 2022. Култура и межкултурно общуване в международния бизнес. *Икономически и социални алтернативи*, 28(1), с.95-110.

Simeonov, S., 2020. Path Dependence: Determinants and impacts of technology adoption. *Economic Alternatives*, 26(2), pp.300-310.

Студии:

Симеонов, С., 2021. Лидерството в контекста на международното управление на човешките ресурси. *Икономическа мисъл*, (3), с.115-142.

Симеонов, С., 2022. Партньорства между неправителствените организации и бизнеса в контекста на устойчивостта. *Икономическа мисъл*, (3), с.354-398. (Студията отразява част от втора и трета глава от дисертацията)

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отговаря на изискванията. В началото се съдържа обща характеристика на дисертационния труд с основните постановки от увода – актуалност, цел и задачи, теза и хипотези, ограничения. На следващо място е дадено съдържанието, както и синтезирано представяне на главите на разработката. Следват приносите и препоръките за бъдещи изследвания. Накрая е поместен списък на

публикации във връзка с темата на труда и декларацията за оригиналност.

Докторантът съвестно е представил основните въпроси и постижения от дисертацията в автореферата. Налице са и най-важните резултати от приложението на статистическите и емпиричните методи за обработка на огромното количество информация. Представените приноси отговарят на тезата, целта, задачите и резултатите от разработката.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към представения за рецензиране дисертационен труд имам следните бележки и препоръки:

- предметът на изследването може да бъде допълнен с „и резултатите/последичите от тези партньорства“;
- в автореферата може приносите да бъдат сведени до четирипет и да бъдат представени по-кратко и ясно с цел по-лесно възприемане от обикновения читател.

В хода за защитата бих желал авторът да отговори на следния въпрос:

„Откриват ли се разлики в поведението на чуждестранните компании на международните/външните пазари и техните подразделения/дъщерни компании в България в контекста на проблематиката, която авторът разглежда?“

8. Заключение

В заключение представеният за рецензиране дисертационен труд, въпреки посочените бележки, притежава необходимите качества и достойнства, което ми дава основание да изразя категорично своето положително становище за присъждане на образователната и научна степен „доктор по икономика“ по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ на докторанта Симеон Василев Симеонов. Ще гласувам „ЗА“.

14.04.2023 г.
гр. София

Подпис:
(доц. д-р Васил Петков)